

Län:	Dalarna
Datum:	2014 02 19
Utfört av:	Lisa Skanser och Daniel Eriksson

Undersökt Byggnadsdel	Beskrivning:	
Långhus	X	<p>Hämtat ur Medeltida takstolar i Dalarnas kyrkor (Blomberg och Linscott 1993): Enligt Gerda Boethius är de två östligaste travéerna från 1300-talet eller från tidigt 1400-tal. Enligt Boethius skall den tredje travéen tillkommit på 1670-talet och såväl valv som takstolar kopierades då efter de medeltida. Skillnaderna mellan etapperna är liten men kan ses i sammanhuggningen mellan högben och nedre hanbjälkar, respektive högben och tass samt timmermansmärkningen vid knutpunkten mellan högben och nedre hanbjälkar. Blomberg och Linscott resonerar vidare om hurvida så pass noggranna medeltidskopior verkligen gjordes på 1670-talet. De framför en alternativ hypotes att takstolarna är medeltida men senare än de övriga och att det är den fjärde travéens takstolar som i själva verket är från 1670-talet med hänsyn till konstruktionen, och inte 1870 som Boethius menar. Vidare skriver de att det vore intressant att med hjälp av dendrokronologiskt prov klarlägga ålder i travéerna 1-2, 3 och 4.</p> <p>34 gotiska takstolar fördelade på cc avstånd 1,30-1,10 m. Takstolarna över tredje travéen, nr 8-18, är ev. kopior av medeltida takstolar. Takstolarna över de två östliga travéerna, nr 19-34, är samtida och den östligaste är inmurad i murkrönet, därav även samtida med kyrkobyggnaden. Takstolar som berördes av att korsarmarna byggdes kring 1730 har kapats av.</p>
Vapenhus		
Kor		Se långhus
Sakristia		
Torn	X	Sentida
Tornryttare		
Klockstapel		
Övrigt:		

Skiss	Kommentar:	
Ja		Uppmättningsritningar från långhuset finns sedan tidigare, Blomberg och Linscott 1993.

Material	Kommentar:	
Furu	X	Högbenens rotända är vänd nedåt och bjälken smalnar av uppåt.
Gran	X	
Ek		
Vankant	X	
Skarpkant	X	
Dimensioner:		
Årsringar:		

Kommentarer:

Ytbearbetning

Kommentar:

Behuggningstyp:	Tvårbilat med överställt skaft. Mycket enhetlig behuggning i östra delen av långhuset. Samma behuggningsteknik på takstol 29-34 längst i öster som på 19-28, framåthuggning. Minst två olika timmermän, den ena vänsterhänt. Två olika märksystem skiljer även dessa takstolar åt.	
Skave		
Hyvlat		
Sågat		
Profilering		
Bemålning		

Hopfogning

Kommentar:

Dymling	X	Sekundära bultar.
Spik		
Utförande:	Rak bladning med fasat avslut.	

Timmermärkning

Kommentar:

Beskrivning:	Tre olika typer av märkning förekommer.
--------------	---

Trobrädor

Kommentar:

Huggna	X	Flera är sprättäljda och dessa är av kraftiga dimensioner.
Kransågade		
Ramsågade		
Klingsågade		
Sekundärt maskinsågat	X	
Skarvning		
Kanter		
Dimensioner:		
Övrigt:		

Övriga fynd: Takstolar resta innan gavlarna muras. Flera sprättäljda taktrobrädor ligger löst, en har en bit av en dymling kvar för fäste av taktron. Ett stödben (?) har en märklig skärning runt om. "Tvåmanshugg" på virke.

Tolkning: Äldsta delarna är troligen från 1300-talet eller från tidigt 1400-tal. Se ovan under Beskrivning, Undersökt byggnadsdel

Att tänka på inför
Ettapp 2:

